

BIG DATA OP HET ADVOCATENKANTOOR

Vriend of vijand van de toekomstige advocaat?

Door Bas van Voorst

Ook bij het bestuur van de grote Nederlandse advocatenkantoren lijkt inmiddels het kwartje te zijn gevallen: big data is happening. Hoe en wanneer het precies zal worden ingevoerd en gebruikt is nog niet duidelijk, maar zeker is al wel dat big data de advocatuur, net als vele andere vakgebieden, drastisch zal hervormen. Wat zullen de gevolgen zijn voor de advocaat-stagiaires wanneer hun werk goedkoper door een 'robot' kan worden gedaan? Bestaat het beroep advocaat überhaupt nog wel over tien jaar, of dreigt in onze sector ook de 'technologische werkloosheid'?

Bas van Voorst (21) is derdejaars rechtenstudent aan de Universiteit Utrecht. Bij Almonte Leclerc Juristen is hij jurist, hoofd van de sectie arbeidsrecht en verantwoordelijk voor de recruitment en uitgave van de nieuwsbrief. Daarnaast schrijft hij samenvattingen voor Joffe en is hij actief bij Pleitgezelschap CICERO aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Op zoek naar antwoorden bezocht ik het advocatenkantoor Van Benthem & Keulen. Een middelgroot kantoor in Utrecht waar niet marmer en goud, maar citaten van Mandela en Cruyff de muren bekleden en waar naast het Financieel Dagblad en de Harvard Business Review ook de Telegraaf en de Volkskrant in de wachtruimte te vinden zijn. Innovatie heeft men hier hoog in het vaandel staan, vandaar dat ik afspraak met directeur Johan Koggink¹ om de ontwikkelingen en toekomst van big data in de advocatuur te bespreken.

Hoe werkt het?

Dagelijks produceren wij met elkaar meer dan 2 500 000 000 000 000 000 bytes aan data door bijvoorbeeld documenten te uploaden, op sociale media te zitten maar ook door een simpele pintransactie.² Deze data wordt ongestructureerd opgeslagen waardoor een eenvoudige computer er vrij weinig mee kan. De mens kan daarentegen deze 'rauwe data' wél gebruiken vanwege zijn cognitieve vaardigheden en met behulp daarvan beslissingen nemen. Door de laatste technologische ontwikkelingen beginnen systemen ook steeds meer

van deze cognitieve vaardigheden te ontwikkelen waardoor ze de rauwe gegevens kunnen omzetten in bruikbare informatie. In de zorgsector kan zo'n systeem dan bijvoorbeeld een bodyscan vergelijken met honderdduizend anderen en met behulp van studies een diagnose stellen, maar ook verbanden en patronen ontdekken waartoe het menselijk brein tot nog toe niet in staat was vanwege de hoeveelheid data of de complexiteit van de analyses.³

In een aantal vakgebieden wordt al jaren gebruik gemaakt van big data, bijvoorbeeld voor weers- of verkeersvoorspellingen en het opstellen van sport strategieën, maar ook op complexere gebieden als de aandelenhandel en consumentengedrag.⁴ Johan Koggink wees mij ter illustratie op de manier waarop Zalando zorgt voor minder retourneringen: door met behulp van big data te voorspellen welke schoen het beste past en andere maten als uitverkocht te doen voorkomen.⁵

"Je kan Ross een juridische vraag stellen en het geeft op basis van een gigantische hoeveelheid data in simpel taalgebruik een goed onderbouwd antwoord."

Ontwikkelfase

Ondanks deze nieuwe mogelijkheden staat het gebruik van big data in de Nederlandse juridische sector nog in de kinderschoenen. De grootste factor is misschien wel dat de juridische markt vrij conservatief, gesloten en naar binnen gericht is. Daarnaast is er nog simpelweg te weinig Nederlandse data en Nederlandstalige software beschikbaar, waardoor geen relevante of een slechts onvoldoende onderbouwde analyse kan worden gemaakt. Ook wordt het door advocaten nog vaak als een bedreiging gezien of een ver-van-mijn-bed-show. Oz Benamarm, directeur van het internationale advocatenkantoor White & Case, zei hierover: *"Lawyers see Big data like they see Global Warming. Some say it's not happening and others say the consequences will only be felt after I retire."*²⁶

Toch zijn er enkele Amerikaanse en internationale advocatenkantoren die al wel de stoute schoenen hebben aangetrokken. Het internationale advocatenkantoor Dentons heeft bijvoorbeeld een financieel belang genomen in Ross. Dit systeem werkt vergelijkbaar met wat hiervoor is omschreven. Je kan Ross een juridische vraag stellen en het geeft op basis van een gigantische hoeveelheid data in simpel taalgebruik een goed onderbouwd antwoord. Het Amerikaanse Axiom heeft een stap in de richting van innovatie gezet door het partnermodel te verruilen voor het bestuur door een private-equity

bedrijf. Als gevolg daarvan hoeven niet alle partners te worden overtuigd bij elke grote technologische investering. Clifford Chance heeft inmiddels een wereldwijde directeur innovatie aangesteld en ook Kennedy Van der Laan heeft twee jaar geleden een 'hoofd innovatie' aangesteld, die niet uit de juridische, maar uit de IT wereld komt.

Hoewel Van Benthem & Keulen geen noodzaak ziet in dergelijke organisatorische veranderingen, want het betreft primair de mindset bij partners om te innoveren, maken ze al wel gebruik van big data op twee vlakken: voor de 'litigation valuator' en in het arbeidsrecht. Johan Koggink legt mij uit hoe big data hier een rol in speelt: *"Met de litigation valuator zijn wij nu ongeveer twee jaar bezig. Dit programma stelt ons in staat om voor civiele procedures vaste prijzen te berekenen. Dat doen we op basis van schattingen die steeds nauwkeuriger worden omdat ze zijn gebaseerd op een database met data over vergelijkbare procedures die we in het verleden hebben verzameld en die we natuurlijk met steeds meer data blijven vullen. Waar wij ook al naar het gebruik van data hebben gekeken is het arbeidsrecht. Een paar jaar geleden hebben wij het adviesbureau Boer & Croon de opdracht gegeven op grond van data van de afgelopen vijf jaar te kijken welke variabelen in een zaak de duur van een ontslagzaak bepalen. Dat geeft goede informatie om bijvoorbeeld*

een 'fixed fee' af te spreken met een cliënt, maar geeft ook nuttige informatie om te controleren of je het proces samen met je cliënt efficiënt hebt ingericht."

Een financieel belang nemen zoals Dentons met Ross deed is in zijn ogen niet weggelegd voor de meeste Nederlandse kantoren, daarvoor zijn ze simpelweg te klein.

Een andere verklaring voor de achterstand van de juridische sector is het gebrek aan codeurs met een juridische achtergrond of juristen met verstand van IT. Waar dan ook wél mogelijkheden liggen voor nationale advocatenkantoren is de samenwerking met Nederlandse universiteiten. Op deze manier wordt de juridische praktijk gekoppeld aan de technische opleiding. In het buitenland komen dergelijke initiatieven al op gang. Ravellaw is bijvoorbeeld een systeem dat tot stand is gekomen met Harvard Law School en CodeX is ontstaan door samenwerkingen van de departementen rechten en informatica op Stanford University.

Wanneer dan de benodigde systemen beschikbaar worden heeft men natuurlijk wel data nodig om te analyseren. Johan Koggink verwacht dat deze data voor de advocatuur op twee manieren beschikbaar zal worden. Ten eerste zullen de grote kantoren hun eigen data verzamelen. De kleine kantoren creëren zelf te weinig

"De advocaat-stagiair of afgestudeerde hbo'er, die tot nu toe het relatief eenvoudige research werk deed, zit echter wel in de hoek waar de klappen kunnen gaan vallen."

data en hebben ook te weinig middelen om dergelijke analyses structureel te kunnen maken. Om niet achter te lopen zodra de geschikte systemen in Nederland beschikbaar zijn, is het verstandig om wel alvast te beginnen met het gestructureerd verzamelen van deze data. *"Waar dat in de toekomst toe leidt weet je nog niet exact, maar het begint wel met data heel goed op te slaan voor je er gebruik van kan maken"*, aldus Johan Koggink. Een tweede mogelijkheid waarop data beschikbaar zal worden gemaakt is door databanken zoals Kluwer. Deze beschikken reeds over een grote hoeveelheid gegevens en zullen die of de ontdekte patronen en verbanden verkopen.

Toepassing

Het gebruik van big data zal binnen een advocatenkantoor een rol gaan spelen op bedrijfskundig en juridisch vlak. Waar eerst advocaat-stagiaire bij een due diligence voor een M&A transactie dagen in een kamer werden opgesloten, kan nu met behulp van e-discovery software de computer efficiënter filteren welke stukken relevant zijn. Daarnaast kan 'predictive technology' op grond van jurisprudentie over dit onderwerp bepalen welke argumenten het meest effectief zijn en welke literatuur hierbij het meest relevant is. Tevens kan op grond van eerdere rechtszaken worden beoordeeld hoe een wederpartij bijvoorbeeld waarschijnlijk zijn pleidooi zal houden of wat de meest effectieve manier is om een bepaalde rechter te overtuigen. Een laatste

punt waarop het inhoudelijke werk zal veranderen, of eigenlijk al is veranderd, is dat big data voor nieuwe bewijzen kan zorgen.⁷

Naast de inhoudelijke beoordeling kan ook door het systeem worden geanalyseerd welke manier van pleiten, schrijven of onderhandelen het beste werkt. Worden de meeste zaken gewonnen met een kort of lang pleidooi? Zorgt het in bepaalde rechtsgebieden voor een betere uitkomst wanneer de cliënt bij onderhandelingen aanwezig is? Tevens kan een systeem cliënten 'lezen' met behulp van voldoende data. Wat zijn kenmerken waaruit blijkt dat een cliënt ontevreden is? Welke verwachtingen hebben cliënten van een bepaalde leeftijd of achtergrond? Hoe kan je het best reclame maken bij een bepaald soort cliënt? Het menselijk brein is vaak wel in staat simpele verbanden te constateren, bijvoorbeeld dat gefortuneerde cliënten minder vaak op een geldelijke vergoeding uit zijn, maar zou er bijvoorbeeld een verband zitten tussen ontevredenheid en de frequentie of het tijdstip dat een cliënt mailt? Dit zijn vragen waar de toekomstige systemen met behulp van big data achter kunnen komen. Een laatste voorbeeld waarbij zo'n systeem kan worden gebruikt is de recruitment. In de praktijk komt het al regelmatig voor dat een cv door een computer wordt gelezen en beoordeeld. Hoe meer data dit systeem kan gebruiken, des te beter zal het een oordeel kunnen vellen over de toekomstige prestaties van de sollicitant.

Doordat aspecten van een zaak beter voorspeld kunnen worden, zoals in de twee voorbeelden die Van Benthem & Keulen gebruikt, kan ook vooraf al een prijs worden afgesproken. Voornamelijk op dat gebied, de e-discovery en de predictive technology (het beter voorspellen van de uitkomst van een zaak) zal volgens Johan Koggink big data in de nabije toekomst al een grote rol gaan spelen.

Consequentie

Zoals voor de gehele arbeidsmarkt geldt zal de hooggeschoolde minder last krijgen van de 'technologische werkloosheid'. De student-stagiair of afgestudeerde hbo'er, die tot nu toe het relatief eenvoudig research werk deed, zit echter wel in de hoek waar de klappen kunnen gaan vallen. Ook de net afgestuurde WO student zal, wegens een gebrek aan ervaring, door kantoren op de langere termijn gedeeltelijk te vervangen zijn door een goedkoper werkende 'robot'.

De toegevoegde waarde die de advocaat naast een big data systeem zal blijven hebben, zit in zijn sociale en creatieve vaardigheden, eigenschappen die de technologie (nog) niet heeft kunnen ontwikkelen, en daarnaast in het zijn van een trusted advisor voor de cliënt. Ook zullen de systemen zeker niet in staat zijn om op alle gebieden alle complexe zaken op te lossen. Hoewel het simpelere werk grotendeels zal wegvallen, resulteert dat niet in minder werk aangezien de nadruk zal komen te liggen op de

specifieke competenties die de advocaat heeft. *“Daarnaast blijft het natuurlijk mensenwerk want ieder geval is uniek en dat moet je heel specifiek inschatten. Je moet ook specifiek inschatten ‘wat is hier de juiste strategie’ en ‘wat is het beste voor de cliënt’. Maar dit [big data, red.] kan er wel behulpzaam bij zijn. Het zal de mens gelukkig nooit vervangen maar het wordt wel een heel belangrijk hulpmiddel om tot een oordeel te komen”*, aldus de heer Koggink.

Een interessante ontwikkeling op dit gebied is ook hoe opleidingsinstituten en kantoren ervoor gaan zorgen dat de studenten zo spoedig mogelijk op dit specialistische niveau komen. Indien ze veel van het ‘gemakkelijke’ werk door een systeem laten uitvoeren zal de net afgestudeerde niet het benodigde ervaringsniveau behalen. Johan Koggink wijst er dan ook op dat kantoren hier een afweging zullen moeten gaan maken: investeren ze in hun personeel door hen ervaring te laten opdoen en hen naar dat specialistische niveau te tillen, of kiezen ze ervoor om direct ervaren advocaten aan te trekken?

Big data is duidelijk een onderwerp dat momenteel meer vragen met zich meebrengt dan antwoorden. Om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen die relevant zijn voor de juridische sector raad ik u aan in ieder geval in de gaten te houden wat er overzee gebeurt en in andere vakgebieden, maar ook zeker de Nederlandse initiatieven zoals Kluwer en Dutch Legal Tech. ♦

NOTEN

- 1 Na zijn rechtenstudie is Johan Koggink via de farmaceutische wereld in 2000 bij Van Benthem & Keulen gekomen. Hier is hij als kantoordirecteur en lid van het dagelijks bestuur medeverantwoordelijk voor de interne en externe zaken en strategie.
- 2 *Performance and Capacity Implications for Big Data*, Somers: IBM Corporation 2014.
- 3 Vgl. K. McGowan, ‘Big Data Helps Find the Achilles Heel of Each Individual Cancer’, *Nautilus Blogs* 4 maart 2015, www.nautilus.us/blog.
- 4 *Analytics: The real-world use of big data*, Somers: IBM Corporation 2012.
- 5 *Zalando. Europe's leading online fashion destination*, Bedrijfspresentatie Zalando oktober 2014.
- 6 O. Benamarm, ‘Collaborative Leadership in Big Data Management’, op het congress: The 14th Annual Law Firm COO & CFO Forum Pre-Conference Workshop on Big Data, New York 28 oktober 2015.
- 7 J. Sremack, *Big Data forensics - Learning Hadoop Investigations*, Birmingham: Packt Publishing 2015.